

LILI MONATOVÁ

ŽIVOTNÍ JUBILEUM PROFESORA VLADIMÍRA JÚVY

V prosinci roku 2000 se dožil významného životního jubilea – 75 let – prof. PhDr. Vladimír Jůva, DrSc., přední český odborník pedagogických věd. Jeho životní dráha je těsně spjata s Filozofickou fakultou Masarykovy univerzity, na které studoval v letech 1945 až 1950 a kde působil jako vysokoškolský učitel v letech 1959 až 1990. Zasloužil se zejména o rozvoj katedry pedagogiky, kterou vedl v letech 1963 až 1989, a o rozvoj badatelské a vědecké činnosti na poli mnoha základních pedagogických věd. Podílel se na výchově celé generace učitelů a odborníků pedagogiky působících na mnoha českých vysokých a středních školách i na dalších institucích v České republice.

Prof. PhDr. Vladimír Jůva, DrSc. se narodil 14. prosince 1925 v Brně v rodině vysokoškolského učitele, profesora Vysoké školy zemědělské. Na další životní a odbornou dráhu prof. Jůvy měly vliv, kromě příznivých okolností rodinného prostředí, především jeho mimořádné nadání, píle a cílevědomost. Po absolvování gymnázia studoval na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity filozofii, historii, muzikologii, psychologii a pedagogiku. Učitelské studium zakončil Vladimír Jůva státními zkouškami z filozofie a historie a zároveň v roce 1950 uzavřel odborné studium pedagogiky a psychologie doktorátem z těchto oborů. Mnohostranný talent a výjimečnost prof. Jůvy prokazují také další fakta. Například skutečnost, že získal odbornou hudební kvalifikaci ve dvou oborech na brněnské konzervatoři. Státní zkoušku ze hry na housle složil v roce 1951 a státní zkoušku v sólovém zpěvu absolvoval v roce 1955.

Jako vědec se začíná Vladimír Jůva výrazně profilovat v letech 1956 až 1961. V tomto období byl externím aspirantem oboru pedagogika na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. S naší nejstarší univerzitou jsou spjaty i další stupně jeho vědecké dráhy. Kandidaturu pedagogických věd zde získal v roce 1962 (jeho školitelem byl prof. akad. malíř B. S. Urban) a doktorát pedagogických věd obhájil v roce 1979.

Své učitelské působení zahájil Vladimír Jůva v roce 1950 jako středoškolský profesor na pedagogickém gymnáziu v Kroměříži. Odtud odchází do nově zřízeného Výzkumného ústavu pedagogického v Brně, ve kterém pracoval v letech 1954 až 1957 jako odborný pracovník. Jeho další 33 let trvajících pedagogická

a vědecká práce je spjata s Filozofickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně. Zde působil Vladimír Jůva v letech 1957 až 1963 jako odborný asistent, od roku 1963 jako docent a 1. listopadu 1968 byl jmenován profesorem. V letech 1963 až 1989 byl vedoucím katedry pedagogiky a od roku 1962 do roku 1966 vykonával na filozofické fakultě funkci proděkana pro výuku.

Vědecky se orientuje prof. Jůva několika směry. Hlavním předmětem jeho badatelského zájmu je obecná pedagogika, těsně spjatá s dějinami pedagogiky a s pedagogikou srovnávací. V těchto pedagogických oborech publikoval výsledky své práce především v monografiích *Pedagogika jako věda* (1977), *Úvod do srovnávací pedagogiky* (spolu s Čestmírem Liškařem, 1982), *Vývoj pedagogického myšlení* (1987). Další významnou oblastí vědeckého zájmu prof. Jůvy je teorie výchovy, zvláště výchovy estetické. V tomto oboru prováděl po léta individuální i kolektivní výzkumy a výsledky publikoval v mnoha studiích, například *Die ästhetische Erziehung der Jugend* (2 díly, 1967 a 1969), *Estetická výchova a všestranný rozvoj osobnosti* (1987) a *Úvod do teorie výchovy* (1983).

Aktuální společenská potřeba směřovala vědeckou práci prof. Jůvy také do oblasti relativně méně rozpracované, a to na půdu pedagogiky dospělých a pedagogiky vysokoškolské. Výsledek byl zúročen ve dvou monografiích, které byly publikovány pod názvy *Vysoká škola a výchova* (1981) a *Mimoškolská výchova dospělých* (1984).

Univerzitní profesor PhDr. Vladimír Jůva, DrSc. až dosud uveřejnil 300 publikací, z toho 12 knižních monografií, 150 zásadních studií v odborných časopisech a sbornících a na padesát vysokoškolských skript. Výsledky své práce předložil ke kritickému posouzení na více než stovce odborných konferencí a vědeckých sympózií u nás i v zahraničí.

Zvláštní pozornost si zaslouží soustavná péče prof. Jůvy o výchovu vědeckých aspirantů v oboru pedagogika. Od roku 1972 byl předsedou komise pro kandidátské obhajoby v oboru pedagogika v Brně a současně členem komisí pro kandidátské a doktorské obhajoby na Univerzitě Karlově v Praze. Pro badatelskou dráhu připravil jako školitel přes třicet aspirantů, mnoho péče věnoval uchazečům o vědeckou graduovanost také na jiných vysokých školách. Prof. Jůva posuzoval velké množství kandidátských, habilitačních a doktorských disertací a odborných knižních publikací. Vedle Filozofické fakulty Masarykovy univerzity přednášel po mnoho let pedagogiku i na dalších brněnských vysokých školách (VUT, VŠZ, JAMU), přednášel i v zahraničí, nejčastěji na univerzitách v Kyjevě, Sofii, Greifswaldu, Vratislavi a Kluži.

Po odchodu do důchodu na počátku roku 1991 prof. Jůva dále pokračuje ve své mnohostranné činnosti na poli pedagogických věd. Pravidelně přednáší na vysokých školách a v různých vzdělávacích centrech, vede kurzy obecné pedagogiky, pedagogické komunikace a rétoriky ad. Pokračuje dále v široké konzultační činnosti, zvláště v okruhu svých žáků a mladých vysokoškolských učitelů. Svou poradenskou, překladatelskou, recenzní a korektorskou činností významně napomáhá rozvoji nakladatelství pedagogické literatury PAIDO, které řídí jeho syn a spolupracovník PhDr. Vladimír Jůva, CSc., odborný asistent Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. Toto nakladatelství vydalo v letech

1993 – 2000 více jak sto titulů českých a zahraničních autorů a významně přispělo k rozvoji pedagogických věd v České republice.

Prof. Jůva se i dnes aktivně podílí na pedagogickém životě, účastní se konferencí a seminářů a byl přítomen i na nedávném Sjezdu učitelů v Brně. Neutuchá ani jeho publikační činnost. Vedle řady zpráv a recenzí publikoval v devadesátých letech se svým synem *Úvod do pedagogiky* (1994, 4. doplněné vydání 1999) a *Stručné dějiny pedagogiky* (1994, 4. rozšířené vydání 1997). Výsledkem jedné z jeho celoživotních snah je v roce 1995 vydaná monografie *Estetická výchova (vývoj – pojetí – perspektivy)*.

Ve své práci navazuje prof. Jůva na pokrokové tradice české pedagogiky vycházející z myšlenek Komenského, Lindnera, Kádnera a Chlupa. Vždy hájí komplexní pojetí výchovy jako všestranný rozvoj osobnosti, odmítá jednostrannost výchovy a její úzký utilitarismus. Ve svých pracích prosazuje ideu permanentní výchovy jako jednoty heteroedukace a sebevýchovy, staví se za partnerské vztahy výchovných subjektů, zdůrazňuje rozvoj iniciativy, samostatnosti a tvořivosti. Nejvyšší principy výchovy vidí v pedagogickém optimismu, humanismu a v kulturnosti pedagogické práce. V tomto smyslu se snažil vždy působit na své žáky a v tomto směru mnozí z nich v jeho díle pokračují.

Do další tvůrčí práce přejeme profesoru Vladimíru Jůvovi mnoho úspěchů, hodně elánu, zdraví a životní pohodu.

